

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Rundskriv

Enkelte regnskapsmessige forhold basert på regnskapskontrollen 2011

RUNDSKRIV:

31/2011

DATO:

21.12.2011

RUNDSKRIVET GJELDER FOR:

Utstedere på Oslo Børs og Oslo Axess
og som har Norge som hjemstat

FINANSTILSYNET

Postboks 1187 Sentrum

0107 Oslo

Innledning

Finanstilsynet fører kontroll med periodisk finansiell rapportering fra utstedere av omsettelige verdipapirer som er, eller søkes notert på regulert marked i EØS-området, og som har Norge som hjemstat. Nærmere regler om kontrollen er gitt i forskrift til verdipapirhandelloven.

I rundskrivet omtales enkelte regnskapsmessige forhold basert på kontrollen i 2011.

Innregning og måling

1 Virksomhetssammenslutninger under samme kontroll

En virksomhetssammenslutning under samme kontroll er en virksomhetssammenslutning der alle de sammensluttende foretakene, eller virksomhetene, kontrolleres av samme øverste part, eller parter, både før og etter sammenslutningen, og der denne kontrollen ikke er midlertidig, jf. IFRS 3 *Virksomhetssammenslutninger* nr. B1. Slike virksomhetssammenslutninger er utenfor virkeområdet til IFRS 3. Regnskapsføring er ikke regulert av en særskilt IFRS-standard eller tolkningsuttalelse fra IFRIC¹ eller SIC², og ledelsen må utøve skjønn ved utarbeidelse av regnskapsprinsipper. IAS 8 *Regnskapsprinsipper, endringer i regnskapsmessige estimater og feil* nr. 10-12 stiller krav til hvilke faktorer som skal og kan hensyntas ved utarbeidelse av regnskapsprinsipper. De valgte regnskapsprinsipper skal gi opplysninger som er relevante og pålitelige. For å være pålitelige må prinsippene på en korrekt måte ("faithfully") representere foretakets finansielle stilling og inntjening, gjenspeile det økonomiske innholdet i transaksjonen, være nøytrale, forsiktige og fullstendige.

Det følger av IAS 8.11 a) at et foretak skal se hen til veiledning i standarder og tolkninger som omhandler lignende og tilknyttede spørsmål. IFRS 3 kan dermed være relevant også for virksomhetssammenslutninger under samme kontroll. Foretakene kan også ta hensyn til de seneste uttalelsene fra andre organer som fastsetter standarder og som benytter en lignende begrepsramme ("conceptual framework"), samt annen litteratur om regnskapsføring og vedtatt bransjepraksis, jf. IAS 8.12. Kontinuitetsmetoden er en metode som er omtalt både i andre regnskapsspråk og i regnskapslitteraturen. På den bakgrunn anses både oppkjøpsmetoden og kontinuitetsmetoden normalt å være akseptable prinsipper for sammenslåinger av foretak under samme kontroll.

Etter Finanstilsynets oppfatning kan det være tilfeller hvor det er begrensninger knyttet til bruk av oppkjøpsmetoden når ett av foretakene er nyetablert uten virksomhet. Når et nytt foretak etableres for å overta en eksisterende virksomhet, vil det ofte ikke være noen økonomisk realitet i transaksjonen. Etter Finanstilsynets vurdering tilsier IAS 8.10 b) ii) at det da heller ikke vil være grunnlag for ny verdimåling av eiendeler og gjeld, og en kontinuitetsmetode vil måtte benyttes.

¹ International Financial Reporting Interpretations Committee

² Standing Interpretation Committee (tidligere tolkningsorgan)

Nedenfor gis det et eksempel på en situasjon der det kan være begrensninger knyttet til bruk av oppkjøpsmetoden. Foretak M har to heleide datterselskaper A og B som driver ulik virksomhet, og hvor M ønsker å skille ut virksomheten i A. Dette gjennomføres ved at M først etablerer ett nytt selskap N som overtar M sine eierinteresser i A mot et vederlag som kan bestå av aksjer og/eller kontanter. Aksjene i N kan for eksempel deretter deles ut som utbytte til aksjonærene i M. Sammenslåingen av N og A er en virksomhetssammenslutning under samme kontroll, og N må velge et regnskapsprinsipp i samsvar med IAS 8. Selv om N formelt overtar selskap A fra M, er virksomheten i det nye N-konsernet en videreføring av virksomheten i A. Da N ikke har virksomhet, har sammenslutningen få trekk av å være en transaksjon. Sammenslutningen er i substans en omorganisering. I denne type konserninterne transaksjoner kan for øvrig sammensetning av vederlaget i form av kontanter og aksjer normalt settes relativt fritt, og vederlagets form er derfor av mindre betydning for vurderingen av den økonomiske substansen. IAS 8.10 b) ii)) tilsier dermed at det ikke er grunnlag for ny måling av eiendeler og gjeld av virksomheten i A.

I ovennevnte eksempel vil dermed bruk av oppkjøpsmetoden, med N som overtakende part, normalt ikke være en aktuell metode for regnskapsføring av transaksjonen i N sitt konsernregnskap. Videre vil det heller ikke være aktuelt å benytte oppkjøpsmetoden med A som overtakende part (omvendt oppkjøp), da N ikke har virksomhet. Det fremgår av IFRS 3 B19 at det overtatte foretaket må oppfylle definisjonen av en virksomhet for at transaksjonen kan bli regnskapsført som omvendt overtakelse.

I selskapsregnskapet skal N måle anskaffelseskost til den balanseførte verdien av sin andel av de egenkapitalpostene som vises i det opprinnelige morforetakets (M) separate finansregnskap, dersom (i) vederlaget er i aksjer, (ii) eiendelene og forpliktelsene i det nye konsernet og det opprinnelige konsernet er de samme like før og like etter omorganiseringen, samt at (iii) eierne av det opprinnelige morforetaket (M) har de samme absolutte og relative eierandelene like før og like etter omorganiseringen, jf. IAS 27 *Konsernregnskap og separat finansregnskap* nr. 38B. Dersom denne bestemmelsen kommer til anvendelse på selskapsregnskapet, er Finanstilsynet av den oppfatning at det er klart at det ikke er substans i transaksjonen, og dermed ikke grunnlag for ny verdimåling av eiendeler og gjeld i konsernregnskapet. Finanstilsynet er videre av den oppfatning at det kan være transaksjoner hvor den økonomiske substansen tilsier at det ikke er grunnlag for ny verdimåling av eiendeler og gjeld i konsernregnskapet i henhold til IAS 8.10 b) ii)), selv om transaksjonen ikke "rammes" av IAS 27.38B i selskapsregnskapet.

Det kan ikke utelukkes at det i enkelte tilfeller kan være økonomiske realiteter i denne type transaksjoner, og at bruk av IFRS 3 likevel vil kunne være mulig. I den forbindelse påpekes det at IFRS 3 ikke har noe generelt forbud mot at et nystiftet foretak er overtakende part i en virksomhetssammenslutning. Det fremgår av IFRS 3 B18 at et nytt foretak som overfører kontanter eller andre eiendeler, eller pådrar seg forpliktelser som vederlag, kan være det overtakende foretaket. Det må gjøres en grundig vurdering av alle fakta og omstendigheter for å avgjøre om en slik transaksjon har substans.

2 Virkelig verdi av biologiske eiendeler

Det følger av IAS 41 *Landbruk* nr. 12 at biologiske eiendeler skal verdsettes til virkelig verdi med fradrag for salgsutgifter. Dette gjelder ikke dersom virkelig verdi ikke kan måles på en

pålitelig måte. Virkelig verdi er det beløp den biologiske eiendelen kan omsettes for i en transaksjon på armlengdes avstand mellom velinformerte og frivillige parter. IAS 41 beskriver flere ulike verdsettelsesteknikker og i hvilke situasjoner de ulike skal benyttes.

Ved innføringen av IFRS i 2005 var det en utbredt praksis i lakseoppdrettsbransjen å vurdere biologiske eiendeler med en vekt under 4 kg til kost, bortsett fra der foretakene forventet å selge med tap. I 2006 fattet Finanstilsynet vedtak om at umoden oppdrettslaks skulle innregnes til virkelig verdi basert på observerte slaktepriser. Vedtaket ble påklaget, men hovedmomentene i Finanstilsynets vedtak ble opprettholdt. Klageavgjørelsen presiserte at foretakene, ved fastsettelse av virkelig verdi av umoden oppdrettslaks, skulle ta utgangspunkt i slakteprisen av moden laks, for deretter å justere for forskjellen mellom moden og umoden oppdrettslaks. Hvordan en slik justering skulle foretas, ble ikke spesifisert. For moden oppdrettslaks er det uansett markedspriser med fradrag for relevante kostnader som utgjør virkelig verdi.

Finanstilsynet er kjent med at det i oppdrettsbransjen ikke er uvanlig at de biologiske eiendelenes virkelige verdi måles ved anvendelse av tilvekstmodeller, eventuelt supplert med en vurdering etter laveste verdis prinsipp i de tilfeller hvor det er ansett at det vil kunne bli realisert et tap. I tilvekstmodellene tas det typisk utgangspunkt i dagens kost og gjøres et tillegg for en andel av fremtidig fortjeneste. Fremtidig fortjeneste beregnes ved å ta antatt fremtidig netto salgsinntekt og trekke fra påløpte og antatt fremtidige kostnader. Andelen som legges til, er basert på forholdet mellom balansedagenes vekt og antatt vekt på slaktetidspunktet. Tilvekstmodellene kan være av ulik kompleksitet.

Et fellestrekk ved tilvekstmodellene er at de kostnadene som har påløpt for å bringe den biologiske eiendelen frem til tilstanden på balansedagen, inngår i beregningene. Finanstilsynet er kjent med at kostnader som knytter seg til den realiserte mortaliteten (død fisk) i noen tilfeller blir inntatt i tilvekstmodellens beregning av den levende fiskens virkelige verdi. Finanstilsynet bemerker at historiske kostnader ikke er relevante i en virkelig verdi-modell.

Anvendelse av tilvekstmodeller hvor historiske kostnader ligger i bunn, kan gi skjevheter ved at beregnet verdi per kilo umoden fisk vil kunne bli høyere på lokasjoner med relativt høye kostnader. I en bransjesammenligning vil de mest kostnadseffektive foretakene således fremstå som de med lavest virkelig verdi per kilo, til tross for at de forventes å være de mest lønnsomme. I perioder med høye priser vil måling av virkelig verdi ved anvendelse av tilvekstmodeller kunne gi en for lav verdsettelse av de biologiske eiendelene til en kostnadseffektiv oppdretter. Modellene er også systematisk "utjevner" i forhold til prisendringer. Dette skyldes at et annet fellestrekk ved tilvekstmodellene er at bare en brøkdel av endringen i kilopris for moden fisk, tas hensyn til i verdimålingen av umoden fisk.

Finanstilsynet er av den oppfatning at bruk av tilvekstmodeller, avhengig av modellens kompleksitet og øvrige omstendigheter som markedsforhold mv., vil kunne gi en verdimåling som avviker vesentlig fra virkelig verdi.

Finanstilsynet forventer at foretakene etablerer en solid metodikk for måling av virkelig verdi av oppdrettsfisk og at foretakene kan redegjøre godt for de forutsetningene som legges til grunn. Flere faktorer gjør at de biologiske eiendelenes virkelige verdi er avhengig av deres plassering og tilstand, noe som i henhold til IAS 41.9 skal reflekteres i målingen. For å kunne måle virkelig verdi med konkrete og etterprøvbare forutsetninger, må dette gjøres ut fra en naturlig inndeling etter lokalisering. Lokalisering påvirker mange av faktorene i beregningen

av de biologiske eiendelenes virkelige verdi. Eksempelvis vil transportkostnaden variere med avstanden det forventes at brønnbåt må benytte, og FCR ("Feed Conversion Ratio") vil variere med naturgitte forhold slik som sjøtemperatur.

Finanstilsynet vil understreke at elementene i verdivurderingen må baseres på rimelige og dokumenterbare forutsetninger. Forutsetningene må ses i sammenheng, samt være konsistente med opplysninger gitt andre steder i den finansielle rapporteringen, årsberetningen mv. Dersom det for eksempel er opplyst om sykdomsproblemer på enkelte lokasjoner, skal dette reflekteres i forutsetningene som anvendes for måling av den virkelige verdien av de biologiske eiendelene på denne lokasjonen. Sykdom vil ofte påvirke flere forutsetninger slik som FCR, fremtidige medisinkostnader, mortalitetsrate per tidsenhet, forventet slaktetidspunkt og forventet kvalitetsfordeling. Faktisk biologisk status og lokalisering vil derfor være sentrale elementer i verdivurderingen.

Virkelig verdi er ikke foretaksspesifikk. Så langt som mulig skal det benyttes markedspriser på alle relevante innsatsfaktorer. Eventuelle prispremier som anvendes, må knytte seg til fiskens tilstand eller lokasjon, eksempelvis geografiske kvalitetsforskjeller som objektivt sett ikke er reflektert i den ordinære kvalitetsinndelingen. En premie som skyldes at foretaket realiserer høyere priser grunnet opparbeidede kundeforhold, kan ikke anvendes. For umoden fisk legger Finanstilsynet til grunn at forwardpriser er mer relevante enn spotpriser, der det finnes slike markeder. Om foretaket har inngått fastpriskontrakter på fôr, påvirker ikke dette beløpet som oppdrettsfisken isolert sett kan omsettes for, og estimerte fôrkostnader skal basere seg på den forventede markedsprisen på fôr. Den virkelige verdien av de biologiske eiendelene skal heller ikke være påvirket av lokasjonsspesifikke forhold knyttet til brakklegging eller lignende, og de estimerte fremtidige kostnadene bør derfor reflektere fordelingsnøkler basert på normal kapasitet. Da det kreves konsesjon for å oppdrette fisk de fleste steder, og disse konsesjonene kan ha stor verdi, bør en kapitalkostnad eller hypotetisk leie hensyntas ved fastsettelsen av virkelig verdi.

Bestemmelsen i IAS 41 om at eventuelle verdiøkninger som følge av ytterligere biologisk omdanning ikke skal hensyntas, ble fjernet med virkning fra 2009. Finanstilsynet er av den oppfatning at foretakene fremover bør utvikle og anvende nåverdimodeller av fremtidige kontantstrømmer for å fastsette virkelig verdi av biologiske eiendeler. Dette gjelder også under IFRS 13.³

IAS 41.47 krever at et foretak skal opplyse om metoder og vesentlige forutsetninger som er anvendt ved fastsettelsen av virkelig verdi for hver gruppe av biologiske eiendeler. Finanstilsynet forventer at oppdrettsforetak er spesifikke i sine beskrivelser av regnskapsprinsipper og fastsettelse av forutsetninger knyttet til biologiske eiendeler. Etter det Finanstilsynet er kjent med, er det til dels betydelige forskjeller mellom ulike oppdrettsforetak i fastsettelsen av virkelig verdi, uten at disse forskjellene fremgår klart av prinsippbeskrivelsene og noteopplysningene for øvrig. Foretakene må identifisere forhold som er spesifikke for foretakets regnskapsføring, og gi en god beskrivelse av metode/verdsettelsesteknikk som er benyttet, samt gi konkrete opplysninger om hvordan sentrale forutsetninger er fastsatt.

³ IASB publiserte i mai 2011 IFRS 13 som gir et felles rammeverk for fastsettelse av virkelig verdi, herunder fastsettelse av virkelig verdi av biologiske eiendeler. Standarden trer i kraft for regnskapsår som starter 1. januar 2013 eller senere. Standarden forventes godkjent for bruk for utstedere fra EØS-området i 3. kvartal 2012.

Presentasjon

3 Kontantstrømoppstilling

Finanstilsynet har observert grunnleggende feil i kontantstrømoppstillingene til flere foretak. Presentasjonene av oppstilling av kontantstrømmer har i flere tilfeller inkludert poster som åpenbart ikke har kontantstrømeffekter. Foretakene bør foreta en bedre kvalitetssikring ved utarbeidelse av kontantstrømoppstillingen.

Generelt

Oppstilling av kontantstrømmer skal gi informasjon om hvordan foretaket har generert og forbrukt kontanter og kontantekvivalenter. Informasjon om foretakets historiske kontantstrømmer er nyttig for brukerne av finansregnskapet, for å gi grunnlag for å vurdere foretakets evne til å generere kontanter og kontantekvivalenter. Kontanter omfatter kontantbeholdninger og bankinnskudd på anfordring ("demand deposits"), jf. IAS 7 *Oppstilling av kontantstrømmer* nr. 6. Kontantekvivalenter defineres som kortsiktige, svært likvide investeringer, som lett kan omgjøres i kjente kontantbeløp og som har ubetydelig risiko for verdiendringer.

Oppstilling av kontantstrømmer skal vise periodens kontantstrømmer inndelt i drifts-, investerings- og finansieringsaktiviteter, jf. IAS 7.10. Driftsaktiviteter defineres som foretakets viktigste inntektsskapende aktiviteter, samt andre aktiviteter som ikke er knyttet til investerings- eller finansieringsaktiviteter. Investeringsaktiviteter er anskaffelse og avhending av anleggsmidler og andre investeringer som ikke inngår i kontantekvivalenter, mens finansieringsaktiviteter er aktiviteter som medfører endringer i størrelsen på sammensetningen av foretakets innskutte egenkapital og lån.

Hovedregelen er at et foretak skal presentere vesentlige klasser av brutto inn- og utbetalinger knyttet til investerings- og finansieringsaktiviteter separat, jf. IAS 7.21. Unntak fra bruttoføring er nevnt i nr. 22-24. Kontantstrømmer som kan føres netto er inn- og utbetalinger på vegne av kunder når kontantstrømmer gjelder kundens virksomhet snarere enn foretakets, og inn- og utbetalinger for poster som er lett omsettelige, omfatter store beløp og har kort løpetid. Det følger av bestemmelsene at inn- og utbetalinger knyttet til langsiktig gjeld skal presenteres brutto. Tilsvarende skal tilbakekjøp og salg av egne aksjer vises brutto.

De samlede kontantstrømmene fra avhendelse og for overtakelse av datterselskapet skal presenteres separat og som investeringsaktiviteter, jf. IAS 7.39. I henhold til IAS 7.42 er det det samlede beløpet som er betalt eller mottatt med fradrag for overtatt kontantbeholdning, som skal presenteres. Dersom det ikke blir betalt eller mottatt kontanter i transaksjonen, er det kun datterselskapets bankbeholdning som skal presenteres separat og klassifiseres som investeringsaktiviteter. Både ved oppnåelse og tap av kontroll av datterselskap, skal det gis opplysninger om samlet vederlag som betales eller mottas, andelen av vederlaget som består av kontanter og kontantekvivalenter, kontanter og kontantekvivalenter i datterforetaket, samt andre eiendeler og forpliktelser enn kontanter og kontantekvivalenter i datterselskapet, jf. IAS 7.40. Hvis et foretak endrer eierinteressen i et datterselskap og dette ikke medfører tap av kontroll, skal kontantstrømmene knyttet til dette klassifiseres som kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter, jf. IAS 7.42A.

Det følger av IAS 7.16 b) at innbetalinger fra salg av eiendom, anlegg og utstyr, immaterielle eiendeler og andre langsiktige eiendeler skal klassifiseres som investeringsaktiviteter.

Innbetalinger og utbetalinger av langsiktige fordringer, samt innbetalte renter på disse fordringene, kan ikke klassifiseres som finansieringsaktiviteter. Disse kontantstrømmene skal enten klassifiseres som drifts- eller investeringsaktivitet, avhengig av postens karakter, jf. IAS 7.33.

Urealiserte gevinster og tap på valutakursendringer er ikke kontantstrømmer, jf. IAS 7.28. Det betyr for eksempel at periodens endring i lån, tatt opp i utenlandsk valuta, også inkluderer valutaeffekter som må identifiseres og skilles ut fra netto inn- og utbetalinger på lånet. Det følger videre av IAS 7.28 at virkningen av valutakursendringer på kontanter og kontantekvivalenter i utenlandsk valuta som foretaket eier eller som er forfalt, skal presenteres i oppstillingen av kontantstrømmer for å avstemme kontanter og kontantekvivalenter ved begynnelsen og slutten av perioden. Beløpet skal vises på egen linje atskilt fra kontantstrømmer fra drifts-, investerings- og finansieringsaktiviteter.

Delårsregnskap

Det følger av IAS 34 *Delårsrapportering* nr. 10 at det kan presenteres en sammendratt kontantstrømoppstilling i delårsregnskaper. Kontantstrømoppstillingen må minst omfatte hver av de overskriftene og delsummene som fremgår av siste årsregnskap. Informasjonen må presenteres på en måte som gir relevant, pålitelig, sammenlignbar og forståelig informasjon, jf. IAS 1 *Presentasjon av finansregnskap* nr. 17 b). Etter Finanstilsynets oppfatning vil en tre-linjers kontantstrømoppstilling normalt ikke kunne sies å oppfylle dette kravet. En tre-linjers kontantstrømoppstilling vil normalt heller ikke oppfylle kravet i IAS 1.29 om at hver vesentlig klasse av ensartede poster skal presenteres separat. Poster av forskjellig art eller med forskjellig funksjon skal presenteres separat, med mindre de er uvesentlige. IAS 1.17 og IAS 1.29 gjelder også for delårsregnskap, jf. IAS 1.4.

Én linje med benevnelsen kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter, som ikke gir ytterligere opplysninger om hva det er investert i, er etter Finanstilsynets vurdering, ikke tilstrekkelig informasjon etter kravene i IAS 1.17 b). Dersom kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter for eksempel er knyttet til investeringer i en bestemt type klasse av varige driftsmidler, må dette fremgå eksplisitt. Tilsvarende betraktninger kan gjøres for kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter. Én linje benevnt som kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter, gir ikke informasjon om dette gjelder opptak av lån, nedbetaling av lån, utbytte eller andre finans- eller egenkapitaltransaksjoner.

I henhold til IAS 7.21 skal opptak av ny gjeld og nedbetaling av gammel gjeld presenteres brutto. Etter Finanstilsynets vurdering vil det normalt være nødvendig å vise opptak og nedbetaling av gjeld brutto i delårsregnskapet for at informasjonen skal være relevant, pålitelig, sammenlignbar og forståelig.

Når kontantstrømoppstillingen presenteres etter den indirekte metoden, skal det presenteres en avstemming mellom resultat og kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter. Resultatet justeres for ikke-kontante poster som avskrivninger, avsetninger mv. og periodens endringer i beholdninger og fordringer og gjeld i forbindelse med driften (arbeidskapital), jf. IAS 7.18 b) og 7.20. Etter Finanstilsynets oppfatning, tilsier IAS 1.17 b) at det er nødvendig med en slik

avstemming også i delårsregnskapene. I delårsregnskapet kan postene være sammendratt, men vesentlige ikke-kontanttransaksjoner og endring i arbeidskapital, bør spesifiseres.

4 Klassifisering av lån

Klassifisering av lån er regulert i IAS 1 *Presentasjon av finansregnskap*. Av IAS 1.69 c) og d) fremgår det at en forpliktelse skal klassifiseres som kortsiktig når den forfaller til oppgjør innen 12 måneder, eller foretaket ikke har en ubetinget rett til å utsette oppgjøret av forpliktelsen i minst 12 måneder etter rapporteringsperioden.

Etter IAS 1.74 skal et foretak som bryter en bestemmelse i langsiktig låneavtale på balansedagen eller tidligere, med den virkning at forpliktelsen forfaller til betaling umiddelbart, klassifisere lånet som kortsiktig. Dette gjelder selv om långiveren etter balansedagen og før finansregnskapet godkjennes for offentliggjøring har forpliktet seg til ikke å kreve betaling selv om vilkårene er brutt. Lånet klassifiseres som kortsiktig fordi foretaket på balansedagen ikke har en ubetinget rett til å utsette tilbakebetaling av lånet i minst 12 måneder. Kun dersom foretaket har mottatt henstand fra långiver innen balansedagen og denne har utløp minst 12 måneder etter balansedagen, skal lånet klassifiseres som langsiktig, jf. IAS 1.75.

Det fremgår også av IAS 1.76 at det ikke skal tas hensyn til følgende hendelser som oppstår mellom balansedagen og tidspunktet for godkjenning av regnskapet:

- langsiktig refinansiering,
- utbedring av brudd på langsiktig låneavtale og
- innvilgning av henstand fra långiver for å utbedre brudd på langsiktig låneordning.

Etter Finanstilsynets oppfatning gir bestemmelsene i IAS 1.74 og 76 klare retningslinjer på hvordan et lån hvor låntager har brutt et låneavtlevilkår på balansedagen skal klassifiseres. Det kan etter Finanstilsynets oppfatning for eksempel ikke argumenteres med at lånet reelt sett er langsiktig og vise til at långiver har gitt henstand rett etter balansedagen eller at lånet er refinansiert med et annet langsiktig lån etter balansedagen, men før regnskapet avlegges.

Finanstilsynet har de siste årene sett flere tilfeller av lån som feilaktig er klassifisert som langsiktig. Finanstilsynet vil understreke at ved mislighold eller brudd på andre lånebetingelser, må vilkårene knyttet til eventuell henstand vurderes nøye for å kunne ta stilling til om lånet skal klassifiseres som langsiktig eller kortsiktig.

5 Driftsresultat

IFRS krever ikke en bestemt oppstillingsplan for presentasjon av totalresultatet, men enkelte poster skal det informeres om, jf. IAS 1 *Presentasjon av finansregnskap* nr. 82. Det følger av bestemmelsen at oppstillingen blant annet skal inkludere postene resultat og totalresultat. Ytterligere poster, overskrifter og mellomsummer i oppstillingen av totalresultatet skal presenteres dersom slik presentasjon er relevant for å forstå et foretaks inntjening, jf. IAS 1.85. Det er tillatt, men ikke plikt til å opplyse om driftsresultatet. Brukerne av regnskapet er

ofte interessert i å få opplyst om resultatet av den operasjonelle virksomheten, og mange foretak har innarbeidet driftsresultatet som en mellomsum i oppstillingen av totalresultatet.

Hvis driftsresultatet presenteres særskilt i oppstillingen, skal alle driftsrelaterte poster inkluderes. Det nevnes i IAS 1 Basis for Conclusion nr. 56 at det vil være villedende dersom poster som er driftsrelaterte i sin natur ekskluderes fra driftsresultatet. Dette gjelder også om dette har vært bransjepraksis. Det nevnes som eksempel at det ikke vil være korrekt ("inappropriate") å ekskludere poster som klart relaterer seg til drift; nedskrivning av lager, restrukturering og flyttekostnader. Tilsvarende vil det ikke være korrekt å ekskludere poster fordi disse ikke medfører kontantstrømmer, for eksempel avskrivninger.

Eiendomsselskaper kan velge å regnskapsføre investeringseiendommer enten etter modell med virkelig verdi eller etter anskaffelseskostmodellen, jf. IAS 40 *Investeringseiendom* nr. 30. Virkelig verdiendring på investeringseiendommer er en normal del av aktiviteten til et eiendomsselskap som benytter modellen med virkelig verdi. For slike eiendomsselskaper vil det ikke være korrekt å presentere sumlinjen driftsresultat uten å inkludere posten verdiendringer. Posten som viser verdiendringene er en driftsrelatert post som må inkluderes i sumlinjen driftsresultat, hvis en slik sumlinje presenteres. En mellomsum før verdiendringer kan presenteres, men da må det klart fremgå at denne mellomsummen er før verdiendringer.

Noter

6 Retting av feil

En vesentlig feil i tidligere perioder skal i henhold til IAS 8 *Regnskapsprinsipper, endringer i regnskapsmessige estimater og feil*, korrigeres med tilbakevirkende kraft i det første finansregnskapet som godkjennes for offentliggjøring etter at feilen er oppdaget, jf. IAS 8.42. Vesentlige feil skal korrigeres ved å omarbeide sammenligningstallene for den eller de presenterte tidligere perioder da feilen oppstod. Dersom feilen oppstod før den første tidligere perioden som presenteres, skal den vesentlige feilen korrigeres ved å omarbeide åpningssaldoene for eiendeler, forpliktelser og egenkapital for den første tidligere perioden som presenteres.

Finanstilsynet understreker at det skal gis gode noteopplysninger ved retting av feil. Det følger av IAS 8.49 at et foretak skal opplyse om arten av feil i den tidligere perioden og for hver tidligere periode som presenteres, størrelsen på korreksjonen av hver post i finansregnskapet som påvirkes, dersom det er praktisk mulig. Videre skal det gis opplysninger om størrelsen på korreksjonen av basisresultat og utvannet resultat per aksje. Det skal også opplyses om størrelsen på korreksjonen ved begynnelsen av den første tidligere perioden som presenteres, og dersom tilbakevirkende omarbeiding ikke er praktisk mulig, omstendighetene som førte til dette og en beskrivelse av hvordan og fra hvilket tidspunkt feilen er korrigert.

Feil i forbindelse med innregning og måling i tidligere perioder skal benevnes som feil. En regnskapsmessig feil skal ikke bli nedtonet ved å bli omtalt som endring av regnskapsprinsipp eller som omarbeidelse av tidligere perioders regnskap e.l.

7 Likviditetsrisiko – håndtering av den iboende risikoen

Likviditetsrisiko er omtalt i rundskriv 5/2011 del A punkt 2.2.2. Nedenfor knytter Finanstilsynet særskilte kommentarer til kravet om å beskrive hvordan den iboende likviditetsrisikoen håndteres, jf. IFRS 7 *Finansielle Instrumenter – opplysninger* nr. 39 c).

I henhold til ovennevnte bestemmelse skal det gis en beskrivelse av hvordan foretaket håndterer den iboende likviditetsrisikoen innenfor de ulike tidsintervallene som er presentert i forfallsanalysene som kreves etter IFRS 7.39 a) og b). Det er gitt ytterligere veiledning i IFRS 7 B11E og B11F.

Det må gis konkret informasjon om hvordan foretaket vil møte likviditetsbehovet. På kort sikt kan det være snakk om å ha tilstrekkelige likvide midler. Dersom foretaket har finansielle eiendeler som lett kan selges, eller har eiendeler som forventes å generere inngående kontantstrømmer som motsvarer de utgående kontantstrømmene til finansielle forpliktelser og som holdes for å redusere likviditetsrisikoen, må dette fremgå. Eventuelle lånefasiliteter eller andre kreditter som kan benyttes ved likviditetsbehov må også beskrives. I den grad foretaket har satt mål på likviditetsreserver bør dette beskrives, og eventuelle brudd på disse målene må kommenteres. Også internkontrollordninger og beredskapsplaner for å håndtere likviditetsrisikoen kan være relevant å beskrive. Dersom foretaket har betydelige konsentrasjoner av likviditetsrisiko knyttet til sine eiendeler eller sine finansieringskilder, bør dette kommenteres.

Anne Merethe Bellamy

Siw-Mette Thomassen

Kontaktpersoner:

Seniorrådgiver Tine Svae tlf. 22 93 97 84,

e-post: tine.svae@finanstilsynet.no

Seniorrådgiver Unni Persson Moseby, tlf. 22 93 97 22,

e-post: unni.persson.moseby@finanstilsynet.no

Spesialrådgiver Nina Servold Oppi, tlf. 22 93 97 17,

e-post: nina.servold.oppi@finanstilsynet.no

